

Пояснювальна записка

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення права працівників державних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій на одержання земельної частки (паю)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту закону

Правовий механізм приватизації земель державних та комунальних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій визначений у статті 25 Земельного кодексу України доволі неякісно.

Так, із норм цієї статті, зокрема, не є зрозумілим:

- у яких випадках проводиться приватизація таких земель,
- яка площа земель сільськогосподарського призначення має бути приватизована, а яка має бути залишена у державній чи комунальній власності,
- яким має бути механізм припинення права постійного користування державного чи комунального сільськогосподарського підприємства щодо земельних ділянок, які передаються у власність громадянам.

Також, чинний механізм приватизації земель державних та комунальних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій позбавляє вказані юридичні особи практично усього земельного банку, що робить їх приватизацію абсолютно нецікавою для інвесторів, внаслідок чого фактично знищуються перспективи збереження відповідної виробничої бази.

Також існують значні проблеми із забезпеченням земельними ділянками учасниками бойових дій. На сьогодні вільних земель державної і комунальної власності, які можна було б використати для безоплатної передачі у власність цим особам, залишилось дуже мало. Тому, було б доцільно, замість створення передбаченого частиною десятою чинної редакції статті 25 Земельного кодексу України резервного фонду земель, здійснювати передачу певного відсотку сільськогосподарських угідь підприємств у власність учасників бойових дій.

Спостерігаються також проблеми з приватизацією земель тих державних підприємств, установ, організацій, які були в процесі приватизації перетворені у колективні сільськогосподарські підприємства відповідно до Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» після набрання чинності Земельним кодексом України. Вказаний Кодекс не передбачав існування такої форми власності на землю, як колективна. Внаслідок цього, землі ділянки, які належали державним сільськогосподарським підприємствам, установам, організаціям на праві постійного користування, так і не були передані у колективну власність, чим була створена неможливість

паювання цих земель між працівниками вказаних юридичних осіб відповідно до Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)». Тобто, через проблеми у правовому регулюванні земельних відносин, вказані громадяни фактично були позбавлені права на одержання земельних часток (паїв).

Крім того, доцільним є перегляд передбачених чинною редакцією Земельного кодексу України норм щодо можливості приватизації земель не тільки державних, а й комунальних сільськогосподарських підприємств. Метою запровадження вказаної приватизації було «зрівняння» у можливостях працівників усіх сільськогосподарських підприємств, які були правонаступниками колгоспів та радгоспів радянського періоду (а саме – колективних та державних, а не комунальних сільськогосподарських підприємств). В процесі приватизації майна в агропромисловому комплексі такі суб'єкти господарювання не перетворювалися і не перетворюються у комунальні підприємства. Також не є доцільним поширення норм щодо приватизації земель сільськогосподарських підприємств на новостворені комунальні підприємства, оскільки, по-перше, це фактично буде блокувати їх господарську діяльність, а по-друге, є ризик перетворення такої приватизації у корупційний механізм виведення з комунальної власності значного обсягу земель.

Для вирішення зазначених проблем був розроблений даний законопроект.

2. Цілі та завдання прийняття проекту закону

Метою і основним завданням проекту закону є оптимізація процедури приватизації земель державних сільськогосподарських підприємств.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту закону

Проектом закону пропонується встановити наступний порядок приватизації земель державних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій (далі – підприємства).

1. Встановлюються правило, за яких приватизації підлягають лише землі державних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій.

2. Запроваджуються норми, за якими приватизація земель сільськогосподарських підприємств може здійснюватися як в процесі приватизації самих підприємств, так і без прийняття рішення про їх приватизацію, на підставі рішення органу, до сфери управління якого належить підприємство, а також при ліквідації підприємств.

3. Встановлення, що при приватизації земель підприємств здійснюється наступний розподіл їх сільськогосподарських угідь:

- до 40% земель розподіляється між працівниками підприємства та пенсіонерами з їх числа, працівниками державних і комунальних закладів

соціальної сфери села (при цьому площа земель, що передається у власність одного працівника підприємства або пенсіонера з числа колишніх працівників підприємств визначається у розмірі середнього розміру земельної частки (паю) по району, а для працівників закладів соціальної сфери не може перевищувати 2 га);

- до 20 % земель передаються у власність учасникам бойових дій для ведення особистого селянського господарства (при цьому площа земель, що передається у власність однієї особи не може перевищувати 2 га);

- не менше 40% передаються в оренду на земельних торгах (крім випадків приватизації земель підприємств у зв'язку з приватизацією самих підприємств).

У випадку приватизації земель підприємств у зв'язку з приватизацією самих підприємств, землі, які залишились після розподілу між працівниками підприємства, працівниками державних і комунальних закладів соціальної сфери села та учасниками бойових дій, передаються в оренду на 50 років господарському товариству, у яке перетворюється підприємство.

3. Несільськогосподарські угіддя та землі несільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні підприємства при його ліквідації передаються до комунальної власності територіальних громад за місцем їх розташування.

Законопроектом також вносяться деякі зміни до Законів України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу», «Про наукову і науково-технічну діяльність» з метою узгодження їх положень із Земельним кодексом України.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Законодавчими актами, що визначають дану сферу правового регулювання, є Земельний кодекс України, Закони України «Про землеустрій», «Про Державний земельний кадастр», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу». Необхідність зміни інших законодавчих актів для вирішення проблеми, порушеної у законопроекті, відсутня.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованого проекту закону не потребує додаткових видатків з Державного та місцевих бюджетів України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту закону

Ухвалення законопроекту забезпечить визначення на законодавчому рівні чіткого та працюючого механізму приватизації земель державних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій, що, своєю чергу, сприятиме реалізації працівниками таких підприємств права на одержання земельної частки (паю).

Народний депутат України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СОЛЬСЬКИЙ МИКОЛА ТАРАСОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000045673D0080B70E01
Дійсний до: 15.07.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 121д9/1-2020/60705 від 28.05.2020

92124